

Přítomnost aktuální / Aktualita (aktuální přítomnost)

V nové době převládlo takové chápání proměnlivosti ve světě, že jde o sérii aktuálních přítomností, které mají svou relativní samostatnost a které jsou je určitým způsobem sestaveny, seřazeny tak, aby správně přicházely po sobě a zachovávaly tak své pořadí. To pořadí bylo důležité zejména proto, že jen tak se mohl ukázat kauzální nexus, který jediný rozhodoval o správnosti příslušného pořadí. Zcela se zapomínalo až docela zapomělo, že to odporovalo a odporuje primární intuice, jak je zejména třeba v češtině přítomna v etymologii slova „přítomnost“, která poukazuje na to, že o všem, co je vskutku (skutečně) přítomné je rozhodnuto tím, že je nějakým způsobem „při tom“, tedy při něčem, co je považováno za základ a střed, ohnisko oné „při-tomnosti“. Tím je jednak dána jedna důležitá věc, na kterou se pak v důsledku oněch objektivačních tendencí zapomnělo, že taková „při-tomnost“ musí být vztažena k nějakému centru, které rozhoduje, k čemu se má při-tomnost nebo nepři-tomnost čekoholi dalšího vztahovat. Pro náš další krok to má zásadní důležitost, protože chceme ukázat, že k takové (relativní) při-tomnosti musí být vztaženy nejen ty skutečnosti, které jsou jí „sou-časné“, ale také skutečnosti, které vysloveně sou-časné ve smyslu sou-přítomnosti nejsou, ale navzdory tomu k oné při-tomnosti také náleží. A co může tak podstatně, bytostně náležet k nějaké při-tomnosti, aniž by to bylo při-tomné ve smyslu sou-časnosti, tj. aniž by to bylo „zároveň“ také aktuální? To je přece docela zřejmé: je to to, co této konkrétní (přivlastněné a tak s něčím událostným jakoby „srostlé“) při-tomnosti buď bezprostředně nebo alespoň blízce předcházelo, anebo co bezprostředně nebo alespoň blízce následovalo, ale nikoli nahodile, nýbrž právě „bytostně“, tj. v těsné věcné, obsahové, dějové souvislosti. Naším termínem označeno jde tedy o přivlastněnou časovou fázi, dějově, událostně spjatou s nějakou konkrétní aktuální při-tomností, tedy tzv. bylost a budost. To lze myšlenkově náležitě uchopit jen tak, že onu od jisté doby tak výrazně zdůrazňovanou proměnlivost každé „aktuální přítomnosti“ vztáhneme i na to, co jí předcházelo a co po ní bude následovat. Událost se zkrátka děje celá, nikoli po částech, které tvoří jen jakýsi sled, jakousi sérii osamocených aktuálních časových „bodů“, nýbrž ta, že zároveň („sou-časně“) s tím, jak se proměňuje právě aktuální přítomnost (a stává se čímsi, co už bylo, tedy pro nás „bylostí“), a zároveň s tím, jak se nějaká „část“ budosti stává právě Aktuální přítomností, se ve skutečnosti proměňují i všechny fáze bylosti i budosti konkrétní události, a to bez ohledu na to a navzdory tomu, že to přímo nemůžeme pozorovat, protože se to „ne-ukazuje“, nestává se to „úkazem“, ale buď to úkazem už bylo, anebo musíme ještě počkat, až se to úkazem stane.

(Písek, 070313-2.)